Anul al 63-lea
6 Pagini

200 LEI
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939.

Nr. 106 Sâmbătă 11 Mai 1946
6 PAGINI

UNIVERSUL

ABONAMENTE „UNIVERSUL" CAPITALA Lei 13.000 pe 3 luni

ABONAMENTE UNIVERSUL PROVINCIA Lei 10.000 pe 3 luni Plata prin C.E.C. Nr. 7.998

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE DIRECŢIE

ZECE MAI
MAREA SĂRBĂTOARE DE ASTĂZI

M. S. REGELE MIHAI I

GENERALISSIMUL I. V. STALIN

Cu îndreptăţite şi legitime speranţe, înviorat, renăscut, — poporul român sărbătoreşte ziua de 10 Mai, tripla evocare a înscăunării dinastiei domnitoare, a independenţei şi a proclamării regatului.

Aniversarea unui an dela prăbuşirea Germaniei hitleriste, deslănţuitoarea marelui cataclism care a însângerat şi a îndoliat lumea, victoria Naţiunilor aliate alături de cari România a luptat după actul dela 23 August 1944, dau sărbătoarei de azi o şi mai mare strălucire. Gândurile noastre se îndreaptă cu pioasă recunoştinţă către toţi acei cari au luptat şi s'au jertfit, spre a ne reda locul ce ni se cuvine printre naţiunile iubitoare de pace şi de libertate.

Războiul dela 1877-78, care ne-a adus proclamarea independenţei şi a regatului, luptele din 1916 împotriva Puterilor Centrale şi înfărşit acţiunea noastră după 23 August, graţie căreia am obţinut reîntregirea Ardealului, dovedesc necontenit importanţa deosebită pe care o are în frământata noastră Istorie, amiciţia marelui vecin dela răsărit, pe al cărui sprijin ne-am bizuit întotdeauna în momente grele, tradiţie ce trebue să formeze un îndreptar, un comandament al orientării noastre permanente.

După prăpădul anilor lungi şi grei de război şi de asuprire dictatorială, ne-a fost dat, graţie spiritului de largă înţelegere al Marilor Aliaţi şi în primul rând al Uniunii Sovietice, să privim cu încredere viitorul şi să sărbătorim 10 Mai, nu numai într'o atmosferă de pace şi de linişte, dar cu convingerea că ni se dă putinţa a ne reface ţara, ni se dă ajutorul să vindecăm rănile şi să acoperim lipsurile căşunate de acei cari ne-au împins, până la 23 August 1944, spre prăpastia ce ameninţa însăşi existenţa noastră naţională.

Semnificaţia aceasta trebue să o aibă evocarea datelor importante din istoria unui neam: o operă educativă pentru generaţiile ce se succed, pentru ca din cercetarea trecutului să iasă la iveală învăţăminte izbăvitoare.

Sărbătorind victoria Naţiunilor Aliate împotriva barbariei şi întunerecului, Capitala va participa, tot azi, în cadrul paradei festive, la solemnitatea desvelirii monumentului pentru slăvirea memoriei eroilor glorioasei Armate roşii, căzuţi în lupta contra fascismului.

Este sintetizarea recunoştinţei poporului român faţă de jertfele marelui nostru vecin, jertfe făcute pentru cauza dreaptă a păcii prin zdrobirea celor ce vroiau să suprime libertatea popoarelor.

Graţie bravurei Armatei roşii am dobândit reîntregirea Ardealului, act de mare satisfacţie naţională, consfinţit, zilele trecute, şi la reuniunea ţinută la Paris de miniştrii de externe ai celor patru mari Puteri cari pregătesc tratatele de pace.

Fericita rezolvire a atâtor probleme create de nefasta acţiune a dictaturii antonesciene, — după cruntele suferinţi îndurate pe vremea războiului — ne arată limpede linia de conduită dela care nu trebuia să ne abatem şi dela care cu nici un chip nu trebue să ne mai abatem!

Paralel cu logica îndrumare a orientării noastre externe, suferinţele şi jertfele mulţimii trebue să ne determine pe toţi să facem legământul de a lupta pentru consolidarea erei de dreptate socială şi de lumină pentru toţi fiii ţării, fără nicio discriminare, înlăturând toate vestigiile asupririi şi exploatării.

Legiuiri precise, practice să desăvârşească muncii manuale şi intelectuale drepturile pe cari i le conferă precumpănitorul rol pe care îl are în producţia şi propăşirea colectivă.

Invăţământul şi toate ramurile culturii, grija de sănătatea publicului, în genere toate binefacerile progresului să stea la îndemâna tuturor, aşa cum cere o diriguire democratică, prin popor şi [illegible] popor.

Trebue să facem ca îmbunătăţirea standardului de viaţă pentru toţi cei cari muncesc, să nu mai fie un deziderat platonic, ci o realitate efectivă, izvorâtă din statornicirea justei răsplătiri a strădaniilor individuale şi colective.

O sărbătoare şi a Poporului şi a Dinastiei este ziua de 10 Mai. Poporul îi urează M. S. Regelui Mihai I, tânărul Suveran care la 23 August 1944 a slujit cu bărbătească sa hotărîre destinele ţării, domnie rodnică şi fericită, în România n o u ă, democrată, pacinică, muncitoare, liberă, în România ce trebue să ţină pasul în ritmul de progres şi de civilizaţie [illegible] de evoluţia creatoare şi productivă a lumii moderne.

ORDINUL DE ZI al GENERALISSIMULUI STALIN CU PRILEJUL ANIVERSĂRII VICTORIEI

Moscova, 9 (Rador). — *Agenţia TASS transmite:*

Ordinul de zi al ministrului forţelor armate ale U.R.S.S.-ului, numărul 11.

Moscova, 9 Mai 1946

Tovarăşi soldaţi din Armata Roşie şi marinari, caporali şi plutonieri!

Tovarăşi ofiţeri, generali şi amirali!

Tovarăşi muncitori ai Uniunei Sovietice!

Sărbătorim astăzi prima aniversare a marei Victorii repurtată de poporul nostru asupra Germaniei care atentase la libertatea şi independenţa patriei noastre.

In numele guvernului sovietic şi al partidului comunist vă salut şi vă felicit pentru ziua sărbătoarei naţionale, acea a Victoriei asupra fascismului german.

Cu prilejul zilei Victoriei ordon:

Astăzi 9 Mai, se vor trage 30 de salve de artilerie la Moscova, capitala patriei noastre, in capitalele republicilor federale, precum şi la Lwow, Koenigsberg şi în oraşele eroice Leningrad, Stalingrad, Sevastopol şi Odessa.

Glorie forţelor noastre armate care au apărat onoarea şi independenţa patriei noastre repurtând victoria asupra Germaniei hitleriste!

Glorie partidului comunist al U.R.S.S-ului, inspiratorul şi organizatorul victoriilor noastre!

Glorie marelui nostru popor victorios!

Glorie eternă eroilor căzuţi în luptele pentru libertatea şi independenţa patriei noastre!

Generalisim al Uniunei Sovietice,

(ss) STALIN, ministrul al forţelor armate a U.R.S.S-ului.

VINA CEA MARE

Procesul criminalilor de război şi al vinovaţilor de dezastrul ţării a intrat în a doua fază, cea mai importantă din toate: audierea martorilor. Peste două sute de persoane — foşti demnitari, fruntaşi politici, generali, intelectuali, etc. — citaţi în cea mai mare parte de către acuzaţi vor defila la bară pentru a suferi focul încrucişat al întrebărilor apărării şi acuzatorilor publici. In felul acesta, la probele scrise aflătoare în voluminosul dosar alcătuit de ministerul public, se vor adăoga mărturiile acelora cari, prin profesiunea sau prin activitatea lor politică, au avut contingente directe sau indirecte cu Marea Trădare care a dus ţara la catastrofă. Câtiva din aceşti martori au şi apărut în faţa Tribunalului Poporului şi depoziţiile lor vor fi cunoscute de întreaga opinie publică.

Acuzaţii şi în special cei mai proeminenţi dintre ei — Ion şi Mihai Antonescu — şi-au pus, pare-se, mari speranţe în această fază a procesului. Ei se agaţă cu disperare de fiecare martor, încercând să-şi făurească alibi-uri pentru fiecare cap de acuzare şi să-şi dilueze vinile ce nu pot fi tăgăduite prin invocarea de complicităţi cât mai numeroase şi mai adânci şi prin recitarea de confesiuni de intenţii niciodată realizate. Niciunul nu vrea să mărturisească cinstit că a păcătuit împotriva neamului său şi a umanităţii, niciunul nu are sinceritatea căinţii şi a penitenţei. Toţi cred că nelegiuirea lor devine mai puţin gravă dacă dovedesc că şi alţii sunt vinovaţi odată cu ei; toţi socotesc că faptele lor capătă o penalitate mai scăzută dacă sunt asezonate cu declaraţii principiale de circumstanţă...

Astfel, cei ce o viaţă întreagă au perseverat pe căi greşite, greşesc şi acum când propria lor soartă este în joc. Căci, oricâte complicităţi ar dovedi, oricâte precedente ar descoperi, oricâte concursuri ar divulga, imensa lor crimă nu se atenuează cu o iotă. Peste dosare şi peste mărturii, sunt faptele lor indelebile cari îi apasă... Dincolo de pereţii Tribunalului, se află o ţară înfrântă care este opera lor; sunt sute de mii de oameni cari nu s'au mai întors la vetrele lor şi cari îi acuză de dincolo de morminte; sunt sute de mii de văduve şi de orfani cari le cer socoteală; sunt mii şi mii de mormane de ruine... Ce pot martorii, ce pot „profesiunile de credinţă" „democrate", „pacifiste", „oneste", ce pot aceste glasuri slabe împotriva tumultului asurzitor şi acuzator al realităţilor? Numele Antoneştilor se suprapune tuturor suferinţelor şi lacrimilor acestui popor de şase ani încoace şi a devenit sinonim cu aservirea naţională, cu trădarea.

Nimeni nu poate uita în această ţară că Ion şi Mihai Antonescu, sclavi ai megalomaniei şi ai meschinăriei totodată, s'au pus în slujba nemţilor şi au aşezat România în tabăra opusă intereselor ei de Stat. Nimeni nu poate uita că fostul „mareşal" şi principalul său colaborator, acceptând să devină uneltele unor monştri ca Hitler, Himmler, Goering şi Goebbels, au devenit părtaşi activi şi de neiertat ai acestor criminali cari au flagelat întreaga Europă.

Vina lor este mai evidentă şi mai grea decât un munte. Şi ea nu poate fi tăgăduită sau escamotată, aşa cum nu poate fi urniţi munţii...

Deaceea, încercarea desnădăjduită a Antoneştilor de a se disculpa nu poate avea alt folos decât pe acela de a clarifica una din fazele cele mai tulburi ale mult frământatei noastre istorii.

TUDOR ANDREESCU

ZIUA VICTORIEI SĂRBĂTORITĂ
IN PREZENŢA M. S. REGELUI
Solemnitatea dela Ateneul Român

Eri, la orele 19.30, a avut loc la Ateneul Român, cu prilejul sărbătoririi zilei de 9 Mai, o impunătoarea solemnitate pentru aniversarea victoriei Armatei Roşii asupra fascismului. Festivitatea a fost onorată de prez. M. S. Regelui Mihai I şi a M. S. Regina Mamă Elena. La orele 19.30 Majestăţile Lor, au venit însoţite de: general de Corp de Armată adjutant C. Nicolescu, şeful Casei Militare a M. S. Regelui, Octav Ulea, maestrul Curţii Regale, d-nele Ghika şi Catargi, Doamne de onoare ale M. S. Regina Mamă, Comandor Gherghel, colonel Petre Lazăr, comandor Udrischi şi căpitan Vergotti.

Au luat parte la festivitate d-nii: Petru Groza, preşedintele Consiliului de Miniştri, Gh. Tătărescu, vicepreşedintele consiliului de Miniştri şi ministru al Afacerilor Străine, general colonel al Armatelor de tancuri I. Z. Susaikov, locţiitorul preşedintelui comisiei Aliate de Control din România; general maior V. P. Vinogradov, şeful de Stat Major al Comisiei Aliate de Control; d-nii miniştri: M. Ralea, Gh. Gheorghiu Dej, Lucreţiu Pătrăşcanu, Teohari Georgescu, Ştefan Voitec, Lotar Rădăceanu, Petre Bejan, Tudor Ionescu, Romulus Zăroni, prof. P. Constantinescu-Iaşi, general C. Vasiliu-Răşcanu şi Anton Alexandrescu; d-nii miniştri subsecretari de stat: general Dămăceanu, amiral P. Bărbuneanu, general comand. aviator Emanoil Ionescu, general Pârvulescu, Aurel Potop, Al. Alexandrini, prof. Traian Săvulescu, Gh. Vântu, I. G. Maurer, Bucur Schiopu, comisar general al preţurilor.

Corpul diplomatic a fost reprezentat prin d-nii: S. I. Kavtaradze, Ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al URSS în România, D. G. Iacuvlev, prim consilier de ambasadă, consilier M. V. Korj, Finoghenov, reprezentantul ministerului Comerţului Exterior al URSS în România; d-nii miniştri: Adr. Holman, ministrul Marei Britanii, Vicemareşal al Aerului Stewenson, general Schuller, şeful misiunii militare americane, Jean Paul Boncour, ministrul Franţei, Grulovici, ministrul Jugoslaviei, Kraus, ministrul Cehoslovaciei, Wengiorov, ministrul Poloniei, Sefceti Istineli, ministrul Turciei, Patric de Reuteswald, ministrul Suediei, Biering, ministrul Danemarcei, însoţiţi de consilierii legaţiilor respective. Au mai fost de faţă d-nii: general Victor Dombrowski, primarul general al Capitalei, Oconel Cireş, prim preşedinte al Inaltei Curţi de Casaţie, colonel Petruc, prefectul poliţiei Capitalei, d-nii secretari generali: Emil Bodnăraş, Pamfil Riposanu, Vasile Stoica, G. Macovescu Camil Suciu, general Ţenescu; prof. dr. C. L. Parhon, preşedintele A. R. L.S.-ului, d-na Ana Pauker, d-nii: Vasile Luca, Gheorghe Apostol, prof. Al. Rosetti, Al. Şafran, şef rabin, prof. Andrei Rădulescu, precum şi numeroşi reprezentanţi ai înaltelor autorităţi civile şi militare, reprezentanţii armatei şi ai vieţii politice şi culturale din Capitală.

Au fost de faţă, deasemeni, delegaţiile militare jugoslavă şi cehoslovacă enite în ţară pentru a participa la serbarea zilei de 10 Mai.

Pe estradă a luat loc Comitetul sărbătoririi, prezidat de d. dr. Petru Groza, preşedintele Consiliului de Miniştri şi compus din d-nii: ambasador S. I. Kavtaradze, general-colonel I. Z. Susaikov, general C. Vasiliu-Răşcanu, ministrul de Război, prof. dr. C. I. Parhon, preşedintele A. R. L. U S.-ului, I. P. S. Antim Nica, prof. Al. Rosetti, rectorul Universităţii din Bucureşti şi Gh. Apostol, preşedintele Confederaţiei Generale a Muncii.

Festivitatea s'a deschis prin intonarea Imnului Regal.

D. dr. Petru Groza, preşedintele Consiliului de Miniştri, luând cuvântul a rostit următoarea cuvântare:

Cuvântarea d-lui prim-ministru dr. Petru Groza

Majestăţile Voastre,
Doamnelor şi Domnilor,

Sărbătorim întâia aniversare a Victoriei asupra cotropitorului hitlerist fascist.

Această mare sărbătoare a omeniri iubitoare de libertate este şi sărbătoarea neamului nostru.

Marii Aliaţi, în frunte cu Uniunea Sovietelor, ne-au făcut părtaşi şi pe noi la această victorie, fapt pentru care neamul românesc le va rămâne veşnic recunoscător.

In deosebi gândurile noastre sunt stăpânite de faptul că hotărîrea istorică dela Paris consfinţeşte realipirea pe veci a Ardealului de Nord la Patria Mamă (aplauze).

Paginile istoriei, cuprinzând zilele mari pe care le trăim, au înscris cu slove mari aceste realizări: victoria asupra cotropitorului, independenţa ţării noastre şi realipirea Ardealului de Nord, deci întregirea Ardealului nostru pe veci.

Nimic mai natural decât să ne asociem din toată inima tuturor celor de pe acest glob care iubesc libertatea, care iubesc viaţa demnă de om.

Viteaza armată roşie, alături de armatele Marei Britanii şi Statelor Unite ale Americii, prin jertfa ostaşilor ei, a dus la aceste mari realizări, iar ziua de 23 August 1944 a deschis posibilitatea pentru armata română de a-şi afirma virtuţile ei, luptând alături de armata roşie, stropind cu sângele ei pământul Cehoslovaciei, peste munţii Tatra, până la Praga şi contribuind astfel, prin jertfa ei, la libertatea poporului nostru, la întregirea ţării noastre, căreia astăzi i se deschid largi orizonturi (aplauze).

Mulţumirile noastre se îndreaptă deasemeni în această zi către guvernul Uniunii Sovietelor, care a acordat astăzi medalia „Victoria" tuturor ostaşilor armatei române care au luptat contra Germanei hitleriste, medalie pe care o vor purta pe pieptul lor, alături de viteji ostaşi ai Armatei Roşii (aplauze).

Trimitem cele mai bune gânduri şi urări de prosperitate popoarelor Uniunii Sovietelor, stăpâniţi de hotărîrea de a adânci cât mai mult veşnica noastră prietenie cu aceste popoare (aplauze).

Cu aceste gânduri, cu îngăduinţa Majestăţii Sale Regelui Mihai, îmi permit să declar deschisă această şedinţă festivă (aplauze).

CUVÂNTAREA D-LUI GENERAL RĂŞCANU

A luat apoi cuvântul d. general Răşcanu, ministru de război, care a făcut un scurt istoric al relaţiilor româno-ruse dealungul vacurilor şi a arătat temeinicia sentimentelor de onoare care au stat la baza acestor relaţii. Graţie puternicului nostru vecin dela Răsărit ţara şi-a căpătat în 1878, independenţa.

D. general Răşcanu aduce omagiul de recunoştinţă al naţiunei române pentru Armata Roşie şi pentru Generalisimul Stalin.

Luând cuvântul, d. dr. Petru Groza, preşedintele Consiliului de Miniştri, spune:

Majestăţile Voastre,
Doamnelor şi Domnilor,

Simţământul nostru de sărbătoare cere să fie transmis şi spre Moscova, Guvernului Sovietic şi Generalisimului Stalin.

Cu îngăduinţa M. S. Regelui, rog pe d. general C. Vasiliu Răşcanu, ministrul de război, să dea cetire moţiunii pe care propun să o trimitem.

MESAJ OMAGIAL

Cu ocazia primei aniversări a zilei Victoriei, Guvernul şi Poporul Român adresează Guvernului şi Popoarelor Uniunii Republicelor Soivetice Socialiste, Armatei Roşii şi Inaltului său Comandament, de sub conducerea generalisimului Stalin, profundele sale omagii de recunoştinţă şi admiraţie. Recunoştinţa pentru eliberarea României de sub cotropirea imperialismului hitlerist.

Recunoştinţă pentru cinstea de a ne fi făcut părtaşi la marea luptă şi victorie asupra duşmanului omenirii progresiste.

Recunoştinţă pentru loialitatea şi prietenia cu care a ştiut să asigure reîncadrarea Ardealului de Nord la Ţara Mamă şi să sprijine independenţa, integritatea şi suveranitatea Statului Român Democrat.

Recunoştinţă pentru ajutoarele generoase acordate poporului Român la vreme de grele lipsuri.

Admiraţie pentru lupta stăruitoare pe care Guvernul şi Popoarele URSS o duc pentru dobândirea si asigurarea unei păci juste şi trainice.

In această zi de aniversare a măreţei Victorii, dobândită prin lupta comună a Naţiunilor Unite, Guvernul şi Poporul Român asigură Guvernul şi Popoarele U. R. S. S. conduse de Genialul Iosif Stalin, de întreaga şi adânca lor prietenie odată cu hotărîrea de a duce fără şovăială înainte lupta pentru consolidarea democraţiei şi apărarea păcii şi frăţiei între popoare.

Guvernul şi poporul român se închină cu respect şi pietate în faţa memoriei eroilor căzuţi pentru libertatea independentă şi pacea popoarelor.

A urmat apoi un program muzical şi artistic executat de ansamblul Armatei, de artişti ai Operei Române din Bucureşti şi de echipa „Ciobănaşul" care a interpretat diferite dansuri naţionale.

Festivitatea s'a încheiat prin intonarea Imnului Regal, asistenta ovaţionând îndelung pe M. S. Regele şi pe M. S. Regina Mamă.

CUTREMUR INREGISTRAT IN ARGENTINA

Buenos Aires, 9, (Rador) — Un cutremur de pământ sa înregistrat în provincia San Juan în cursul zilei de Miercuri.

Se aminteşte că oraşul San Juan a fost distrus de un cutremur de pământ întâmplat în ziua de 19 Ianuarie 1944

★

Buenos Aires, 9 (Rador). — Mai multe case din oraşelul Media Agua s'au prăbuşit în urma unui cutremur de pământ care a fost simţit în mai multe părţi din Argentina.

Nu sunt inregistrate victime omeneşti.

Cutremurul a fost simţit mai ales în regiunea San Juan, cărei capitală cu acelaşi nume a fost distrusă de cutremurul de pământ din 1944 şi apoi refăcut.

Explozie intr'o mină

Bruxelles, 9 Rador). — **Intr'o mină de cărbuni dela Lodelinsart, lângă Charleroi, s'a produs Miercuri o explozie de grizu.**

Au fost omorâţi 16 mineri, inclusiv şapte prizonieri germani.

D. Achill e van Acker, preşedintele consiliului de miniştri, a plecat spre Lodelinsart.

DEFILAREA MARTORILOR IN PROCESUL ANTONEŞTILOR
O confruntare dramatică între Mihai Antonescu şi d. Gheorghe Brătianu

Ieri au continuat, în procesul antoneştilor, audierile de martori. După deschiderea şedinţei, s'a făcut un lung apel de martori, dar nimeni nu răspunde. Abia al 27-lea martor e prezent: d. g-ral Gheorghe Cassian. Depune pentru generalul Dobre.

In calitate de înlocuitor al şefului serviciului de capturi martorul arată că lucra numai cu [illegible] Nu reprezenta acolo ministerul înzestrării, ci era numai detaşat ca specialist. Cu privire la capturi, arată că nu ştie cum s'au făcut. Le-a găsit adunate în magazii şi cuprindeau tot felul de lucruri: dela materii prime şi instalaţii industriale până la biblioteci.

Al doilea martor prezent este prof. Const. Narly. Depune pentru Traian Brăileanu, spunând că a avut cu el relaţii strânse şi îi apreciază munca academică şi profesională. Ştie că acuzatul este membru, încă din 1933 al academiei de ştiinţe poltce a universităţii „Colomba" din New-York. Despre lucrările acuzatului spune că nu erau antisemite, deşi... nu le-a citit.

POETUL „FLORILOR DE MUCEGAI" DESPRE „BARONUL"

Maestrul Tudor Arghezi, poetul „Florilor de mucegai", răsunde prezent după ce se strigă o nouă listă lungă de martori absenţi. D-sa arată că a fost arestat de două ori în timul regimului Antonescu. Prima dată, după publicarea unui articol „Voinicul" în care ministerul propagandei a crezut că poate vedea o scriere cu cheie. A fost deţinut patru zile, după care a fost chemat la [illegible] Popescu, atunci ministru de interne, care l-a primit cu simpatie şi l-a pus în libertate

A doua oară a fost arestat şi internat în lagărul Tg. Jiu, după apariţia într'o gazetă a articolului „Baronul", în rândurile căruia a crezut că-şi vede icoana obeză Manfred von Killinger. După trei luni de şedere în lagăr, martorul a avut unele manifestări de slăbire fizică. Soţia d-sale auzind, printr'o indiscreţie acest lucru, a intervenit la generalul Popescu. Acesta a dat ordin să fie eliberat imediat, după ce „a avut două lacrimi" alături de cele multe ale d-nei Arghezi. La sosirea în Bucureşti, maestrul a mers la cabinetul ministrului, care l-a îmbrăţişat — mi se pare că m'a şi sărutat, adaogă d-sa — şi i-a spus cu privire la scrisul în parabole al d-sale: „Vezi, acum de alunecă pe o tangentă, mai lungă, cu condeiul dumitale buclucas".

„Eu am informat pe d. Fabricius de arestarea generalului Antonescu", spune d. Gh. Brătianu

Martorul următor este d. Gh. Brătianu. D-sa a trebuit să răspundă la o mulţime de întrebări ale lui Mihai Antonescu, care a adus în discuţie un întreg arsenal de chestiuni delicate uneori, mai ales pentru martor.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Domnule preşedinte, aş vrea să vă rog să binevoiţi să întrebaţi pe d. Gh. Brătianu dacă îşi aminteşte că am fost membru al partidului d-sale şi că i-am fost prieten personal?

PREŞEDINTELE: Mihai Antonescu a fost membru al partidului dvs. şi prieten personal?

Martorul GH. BRATIANU: Da.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Dacă îşi aminteşte care era punctul meu de vedere în problemele de politică externă şi care a fost atitudinea mea atâta vreme cât am fost membru al partidului d-sale? Ca să precizez: dacă ştiţi că m'am informat asupra călătoriilor dvs. în Germania şi m'aţi informat, în care vreme dvs. aţi tratat cu germanii şi aţi făcut acest lucru chiar cu învoirea, cu consimţământul oarecum tacit al însuşi Regelui de atunci, Carol al II-lea?

Martorul GH. BRATIANU: In ceeace priveşte atitudinea d-lui Mihai Antonescu cât a fost membru al partidului meu, d-sa era profesor de drept internaţional şi era foarte preocupat de legăturile cu soc. naţiunilor şi se manifesta în general pe linia atunci existentă a politicei noastre externe. Insă eram dese ori în contact cu dânsul pe această chestiune şi împărtăşeam îngrijorările mele asupra eficientei acestui sistem în acea vreme şi asupra necesităţii de a menţine în cazul unui conflict integritatea teritorială şi neutralitatea. In această privinţă, după cum îmi duc aminte, d-sa era de acord cu mine.

Ac. M. ANTONESCU: Dacă îşi aminteşte d. Gh. Brătianu că eu am fost în Cehoslovacia unde am făcut chiar lecţii.

PREŞEDINTELE: Este o situaţie anterioară lui 6 Septembrie.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Vroiam să stabilesc atât: în 1935—1936 eu am fost în Cehoslovacia şi d. Gh. Brătianu în vremea aceia vroia să desvolte o interpelare într'o anumită problemă în legătură cu cartea lui Jan Şeba şi unele indiscreţii pe care le făcea cu privire la negocierile ce se făceau atunci între Rusia şi Cehoslovacia. Cu acest prilej, d. Gh. Brătianu mi-a spus: „Am aşteptat să te întorci, ca să nu te pun într'o situaţie grea, fiindcă te găseai în Cehoslovacia". Dacă îşi aminteşte acest lucru.

Mart. GH. BRATIANU: Imi amintesc că d. Mihai Antonescu mergea ades în Cehoslovacia. Cu privire la situaţia pe care o menţionează nu-mi amintesc precis.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Dacă d. Gh. Brătianu crede că înainte de 1940 eu am avut legături cu Germania sau cu germanii din Bucureşti dela legaţia germană sau ştie că foarte multe dintre cunoştinţele de atunci şi anume în afară de d. Fabricius, d. Neubacher şi alţii i-am cunoscut graţie d-sale, care avea foarte multe legături cu diplomaţia germană de de atunci.

Mart. GH. BRATIANU: Imi aduc aminte că d. Mihai Antonescu a întâlnit într'o zi pe d. Fabricius la mine. De alţi diplomaţi nu ştiu.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Pe d. Neubacher şi d-na Coler nu ştiţi? Mi-au fost prezentaţi la Răteşti.

Mart. GH. BRATIANU: D. Neubacher n'a fost niciodată la Răteşti.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Pe Schickert l-aţi trimis la mine în chestiuni de presă?

Mart. GH. BRATIANU: Da, se poate.

Ac. MIHAI ANTONESCU: D-le [illegible] când a isbucnit criza aţi negociat cu d. mareşal intrarea în guvern.

Mart. GH. BRATIANU: In 1940 înainte de abdicarea Regelui Carol, generalul Antonescu a făcut apel la şefii de partide şi anumite personalităţi pentru constituirea unui guvern de uniune naţională, la care toţi au refuzat adeziunea, deoarece situaţia de atunci devenise imposibilă. După abdicarea Regelui au continuat negocierile în vederea formării unui guvern în care să participe reprezentanţi ai multor forţe politice şi într'adevăr câteva zile a fost vorba de intrarea mea în guvern ca vicepreşedinte şi ministru de externe. Aceasta s'a petrecut între 6 şi 14 Septembrie. Când însă mi-am dat seama, din cele ce mi se comunica, de preponderenţa pe care o căpăta în guvern elementul legionar şi chiar în ministerul care mi se destina, am refuzat să intru în guvern.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Dacă aţi avut atunci discuţiuni cu generalul Antonescu şi dacă vă amintiţi că dvs. aţi tratat chiar ca să intraţi ca ministru de externe şi aţi cerut pe d. Ata Constantinescu, subsecretar de Stat.

Mart. GH. BRATIANU: Am spus chiar acum că era vorba să iau vicepreşedinţia şi ministerul de externe.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Şi Ata Constantinescu, subsecretar de stat.

Mart. GH. BRATIANU: Da, a fost vorba şi de Ata Constantinescu.

Ac. M. ANTONESCU: Dar după aceea dvs. aţi mai avut legături fie cu mareşalul Antonescu, fie cu mine?

Mart. GH. BRATIANU: Da, contacte.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Numai? V'am ţinut în curent absolut cu toate problemele de politică internă şi internaţională?

Mart. GH. BRATIANU: M'aţi ţinut în curent în special cu problemele de politică internaţională.

Ac. MIHAI ANTONESCU: Asupra politicei interne n'aţi discutat niciodată nici cu d. mareşal Antonescu, nici cu mine dela 1940—1944?

Mart. GH. BRATIANU: Sigur au fost atinse şi probleme de politică internă.

Ac. M. ANTONESCU: Aţi mai tratat cu mareşalul Antonescu şi

(Continuare in pag. 3-a)

D. Const. I. C. Brătianu depune ca martor